

Medical Research Council. *Diphtheria, its bacteriology, pathology and Immunology* bij F. W. ANDREWES, W. BULLOCH, S. R. DOUGLAS, G. DREYER and A. D. GARDNER, P. FILDES, J. C. G. LEDINGHAM and C. G. L. WOLF, Londen, 1923. 544 bldz. 12 shilling 6 D.

Ik kan dit boek allen lezers van het *Ned. Tijdschr. v. Geneeskunde* warm aanbevelen, die bij hun werk zich op de hoogte moeten stellen van den tegenwoordigen stand van het diphtherievraagstuk. Het boek is volmaakt: volmaakt in uitvoering, in volledigheid, in eerlijke uiteenzetting van de vele moeilijke vragen, met volkomen waardeering van de meeningen der verschillende schrijvers.

Het bijzondere van het boek zit hem echter in zijn wijze van bewerking. Het is een handboek, maar op andere wijze samengesteld, dan wij tot heden gewoon waren bij boeken, die door vele personen samengesteld zijn. Daar ik de methode bij uitstek aanbevelenswaardig vind, wil ik hier vermelden hoe men — getuige het voorbericht — te werk ging.

Eerst werden alle titels van verhandelingen, die op diphtherie betrekking hadden, op afzonderlijke papiertjes geschreven en daarna werden deze verdeeld onder de leden van het comité, dat het boek zou samentellen. Ieder der leden zag zich, al naar zijn bijzondere bevoegdheid, een bepaald hoofdstuk toegewezen. De leden gingen nu deze literatuuropgaven bestudeeren, zij exstirpeerden de belangrijke en schreven daarna het hun opgedragen hoofdstuk. Dit werd nu rondgezonden, besproken en zoo lang veranderd, totdat de meerderheid het er mee eens was. Niet één der schrijvers alleen is dus verantwoordelijk voor een bepaald hoofdstuk maar allen voor het geheele boek. Bleek het, dat op een bepaald punt leemten in de kennis der diphtherie waren, die door onderzoek konden worden aangevuld, dan werd dit onderzoek gedaan en zoo is dit boek meer geworden dan een literatuuroverzicht. Het boek heeft natuurlijk iets verloren bij deze bewerking nl. de persoonlijkheid van de schrijvers is uitgewischt. Maar ook de stokpaardjes — en welke geleerde heeft die niet — zijn verdwenen en het geheel is een model geworden voor de bewerking in de toekomst van wetenschappelijke handboeken. De verschillende hoofdstukken van het boek handelen over: I. de geschiedenis van de diphtherie; II. de morfologie en de kweek van de diphtheriebacillen; III. het diphtheriegift; IV. het diphtherietegengift; V. de natuurlijke en proefondervindelijke pathologie van de diphtherie; VI. het stellen van de diagnose bij diphtherie; VII. behandeling van de diphtherie met serum; VIII. immuniteit; IX. verspreiding van den diphtheriebacil in de buitenwereld; X. voorbehoeding bij diphtherie; XI. diphtheroïde bacillen; XII. bibliographie; XIII. inhoud (personen en zaken).

L. K. WOLFF